

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/275/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116207519
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2116207519.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačaja v sporovej veci žalobcov: 1. JUDr. F. O., nar. X. A. XXXX, trvale pobytom M. O. XX, S., 2. JUDr. A. O., nar. XX. U. XXXX, trvale pobytom N.. P. XXXX/ X, T. X., proti žalovanému: Mesto Trnava, IČO: 00 313 114, Hlavná 1, Trnava, o 6.745,60 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 21/C/133/2016 -59 zo dňa 12.septembra 2017, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (výrok I) m e n í tak, že žalobu žalobcov 1/ a 2/ zamietla.

II. Žalovanému voči žalobcom 1. a 2. p r i z n á v a nárok na náhradu trov tohto konanie v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1. a 2. sumu 6.745,60 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.377,41 eur od 29. mája 2016 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.368,19 eur od 20. júla 2017 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol; výrokom III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1. a 2. náhradu trov konania v plnom rozsahu, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanovením § 1 ods. 1, § 2 ods.1 a 2, § 3 ods.1 a 3, § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“), čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, § 100 ods. 1 a § 101 §121 ods.3, § 123, § 124, §128 ods.1, § 151n, §151o, § 517 ods.3, § 563 z.č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 5 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“), § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 1, § 262ods.1 a 2 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).Vecne dôvodil, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané a to z výpisu z listu vlastníctva č. XXXXX vedeného Okresným úradom Trnava pre okres Trnava, obec S., k.ú. S. bolo preukázané, že žalobcovia 1. a 2.sú od 31. marca 2015 bezpodieloví spoluvlastníci pozemku parcely registra "E" parc. č. 1621/15 zastavané plochy a nádvoria o výmere 278 m2 v podiele 1/1, ktorý nadobudli na základe kúpnej zmluvy zo dňa 3. marca 2015, na liste vlastníctva nie je zapísané žiadne vecné bremeno. Zo zhodných skutkových tvrdení strán sporu vyplynulo, že žalovaný je vlastníkom stavby a to pozemnej komunikácie a chodníka, ktorá sa nachádza na pozemku žalobcov a že žalovaný užíva pozemok žalobcov titulom vecného bremena zriadeného podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. Žalovaný vznik vecného bremena neoznámil

žalobcom ani ich právnym predchodcom a ani nepodal návrh na záznam vecného bremena do katastra nehnuteľností, žalovaný za užívanie pozemku pod stavbou neplatí žalobcom žiadnu odplatu, žalobcovia žiadali žalovaného o majetkovoprávne usporiadanie vzťahov, žalovaný návrhy žalobcov odmietol a žiadny návrh na usporiadanie vzájomných vzťahov žalobcom neponúkol. Súd prvej inštancie dôvodil, že vzhľadom na to, že ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. k 1. júlu 2009 nemal žalovaný ako vlastníka stavby - pozemnej komunikácie k pozemku pod stavbou, vlastníkom ktorého sú žalobcovia, zmluvne dohodnuté iné právo, vzniklo podľa § 4 ods. 1 tohto zákona ku dňu jeho účinnosti, t.j. k 1. júlu 2009 vo verejnom záujme k pozemku žalobcov užívanému žalovaným ako vlastníkom stavby v prospech žalovaného ako vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou a žalobcovia ako vlastníci pozemku pod stavbou sú povinní strieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Žalovaný užíva predmetný pozemok od 1. júla 2009 titulom zákonného vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009. Z.z. Právne súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcov ako nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku zriadením vecného bremena zákonom č. 66/2009 Z.z.. Zriadenie vecného bremena podľa ustanovenia § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka bolo v § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. upravené ako spôsob riešenia vzťahov k neusporiadaným pozemkom, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie činnosti samospráv. Keďže zákon č. 66/2009 Z.z. nerieši poskytovanie náhrady za vzniknuté vecné bremená a zároveň neustanovuje bezodplatnosť zákonného vecného bremena, je potrebné poskytnutie náhrady odvodiť priamo z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zo žiadnych zákonných ustanovení nevyplýva povinnosť žalobcov znášať obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom bez akejkoľvek náhrady. Súd prvej inštancie sa stotožnil s názorom žalobcov, že žalobcom za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena zákonom č. 66/2009 Z.z. patrí opakovaná náhrada, teda náhrada za každý deň, po ktorý obmedzenie ich vlastníckeho práva existuje. Dodal, že pri jednorazovej náhrade za vecné bremeno by zákon č. 66/2009 Z. z. stratil zmysel, keďže jednorazovou náhradou za vecné bremeno by došlo k faktickému vysporiadaniu vzťahu a nebolo by potom potrebné riešiť v tomto zákone ani poskytnutie náhradného pozemku, resp. pozemkové úpravy. Výšku obvyklého nájomného žalobcovia preukázali rozhodnutím tunajšieho súdu č.k. 8C/161/2005-20 zo dňa 15. mája 2006, voči ktorému žalovaný nepodal odpor a v ktorom súd uložil žalovanému v obdobnej veci zaplatiť žalobcovi sumu 1,-Sk/m2/deň, ktorú výšku žalovaný nesporeoval ani v tomto konaní, uviedol len, že ceny za prenájom pozemku sú každoročne upravované vzhľadom na infláciu, preto súd prvej inštancie skutkové tvrdenie žalobcov o výške obvyklého nájomného považoval za nepopreté a vychádzal z neho. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premičania, tvrdiac, že žalobcovia majú nárok len na jednorazovú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a túto si mali uplatniť do troch rokov od nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcovia majú nárok na opakovanú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a premičať sa môžu jednotlivé čiastkové náhrady za konkrétne dni, kedy bolo vlastnícke právo žalobcov obmedzené. Žalobcovia dňa 1. apríla 2016 uplatnili na súde nárok na zaplatenie náhrady za obdobie od 31. marca 2015 do 31. marca 2016 a dňa 16. júna 2017 uplatnili na súde nárok na zaplatenie náhrady za obdobie od 31. marca 2016 do 30. marca 2017, teda všetky nároky na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom uplatnili na súde v trojročnej premičacej dobe. Vecné bremeno k pozemku žalobcov v prospech žalovaného vzniklo zo zákona a to, že žalovaný si nesplnil povinnosť podať návrh na záznam vecného bremena do katastra nehnuteľností nemá vplyv na jeho vznik. Žalobcovia sa o vzniku vecného bremena dozvedeli až dňa 2. októbra 2015, kedy prevzali oznámenie žalovaného a žalobu na súd podali dňa 1. apríla 2016, teda v trojročnej premičacej lehote. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobe žalobcov v časti uplatnenej istiny vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1. a 2. sumu 6.745,60 eur do troch od právoplatnosti rozsudku. Súd sa nestotožnil s dňom vzniku omeškania s úhradou sumy 3.377,41 eur od 31. januára 2016 a s úhradou sumy 3.368,19 eur od 31. marca 2017, keďže deň plnenia medzi stranami sporu nebol dohodnutý ani ustanovený právnym predpisom, preto podľa názoru súdu sa žalovaný dostal do omeškania so zaplatením sumy 3.377,41 eur až dňa 29. mája 2016, nakoľko žalovanému bola žaloba doručená dňa 27. mája 2016, dňa 28. mája 2016 bol žalovaný povinný plniť a až nasledujúci deň, teda dňa 29. mája 2016 sa žalovaný dostal do omeškania. Rovnako po zmene žaloby sa žalovaný dostal do omeškania so zaplatením sumy 3.368,19 eur až dňa 20. júla 2017, nakoľko žalovanému bola zmenená žaloba doručená dňa 18. júla 2017, dňa 19. júla 2017 bol povinný plniť a až nasledujúci deň, teda dňa 20. júla 2017 sa žalovaný dostal do omeškania. Súd sa stotožnil s výškou požadovaného úroku z omeškania, ktorá bolo ku dňom vzniku omeškania vo výške 5 % ročne, keď základná úroková sadzba ECB k dňom omeškania bola vo výške 0 % zverejnená na webovej stránke K..., t. j. 0 % + 5 bodov spolu výška 5 % ročne. Súd prvej inštancie preto žalobcom 1. a

2. priznal aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.377,41 eur od 29.05.2016 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.368,19 eur od 20. júla 2017 do zaplatenia a vo zvyšnej časti úroku z omeškania súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a žalobcom v 1. a 2. rade, ktorí mali vo veci neúspech len v nepatrnej časti úroku z omeškania, priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie (posudzujúc rozsah podľa obsahu podaného odvolania) voči vyhovujúcej časti (výrok I) a voči trovám konania (výrok III.) podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, majúci za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodil, že žalobcovia sú vlastníckmi pozemku zapísaného na liste vlastníctva č. XXXXX vedeného Okresným úradom Trnava pre okres Trnava, obec S., k.ú. S. parcely registra "E" parc. č. 1621/15 zastavané plochy a nádvoria o výmere 278 m² v podiele 1/1 od 31. marca 2015 a žalovaný na základe zákona č. 138/1990 Zb. o majetku obcí s účinnosťou od 1. mája 1990 sa stal vlastníkom miestnej komunikácie, ktorá je postavená na pozemku žalobcov. K pozemku s účinnosťou od 1. júla 2009 existuje vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z.. Zákon neustanovuje, či toto vecné bremeno je odplátne alebo bezodplátne, časovo obmedzené alebo časovo neobmedzené. Rovnako zákon neustanovuje ani povinnosť žalovaného vyznačiť takto vzniknuté vecné bremeno do evidencie nehnuteľností, napriek tomu žalobcovia tvrdia, že žalovaný si nespĺnil zákonnú povinnosť vyznačiť vecné bremeno v evidencii nehnuteľností, čím im znemožnil dozvedieť sa o existencii vecného bremena. Namietal, že existencia komunikácie na pozemku musela byť žalobcom známa už pri jeho nadobúdaní. Vlastnícke právo ku komunikácii bolo na žalovaného prevedené bez akýchkoľvek finančných prostriedkov na majetkovoprávne vysporiadanie. Takýto prechod sa uskutočnil bez toho, aby ho žalovaný mal možnosť neprijat'. Na pozemku nepodniká, komunikácia slúži vo verejnom záujme širokej verejnosti. Namietal okrem iného, že ak žalobcom patrí náhrada za toto obmedzenie, tak len jednorazová. Zákon č. 66/2009 Z.z. nadobudol účinnosť 1. júla 2009 a týmto dňom vznikol žalobcom nárok na náhradu a premlčal sa podľa § 101 Občianskeho zákonníka uplynutím troch rokov, teda 30. júna 2012. Žalobcovia svoju žalobu podali až v roku 2016, teda po uplynutí premlčacej doby. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia 1. a 2. Uviedli, že s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie sa stotožňujú, právny názor považujú za vecne správny a podrobne odôvodnený. Namietali, že žalovaný v odvolaní uvádza skutkové okolnosti, ktoré sú iba opakovaním jeho písomných a ústnych vyjadrení, prednášaných v priebehu konania. Mali za to, že v prípade jednorazovej náhrady, by došlo k celkovému vyrovnaniu za neprimeranú sumu a žalovaný by nemal potrebu ani záujem riešiť daný stav buď zámenou pozemkov alebo pozemkovými úpravami. Citovali čl. 20 Ústavy SR, ustanovenia § 123, § 124, § 128 ods.1, § 151 o ods.1 OZ, § 2 ods.1 z.č. 66/2009 Z.z.. Zopakovali, že mali záujem sa so žalovaným dohodnúť o náhradnom pozemku, splnili všetky tri podmienky aj na finančnú náhradu avšak žalovaný nebol ochotný uvedený stav riešiť a naďalej obmedzuje ich vlastnícke právo. K otázke premlčania uviedli, že nárok na priznanie náhrady za uplatnenie zákonného vecného bremena možno uplatniť u držiteľa povolenia do 6 mesiacov odo dňa, keď sa vlastník nehnuteľnosti o uplatnení zákonného vecného bremena držiteľom povolenia dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia a pri zákonných vecných bremenách odo dňa vykonania zápisu vecného bremena do katastra inak právo zanikne. Z uvedeného vyvodili, že obec je povinná vykonať záznam o zákonom vecnom bremene v katastri nehnuteľnosti. Žalovaný si zákonnú povinnosť nespĺnil, o zákonom vecnom bremene sa dozvedeli až z oznámenia žalovaného z 28. septembra 2015, ktoré prevzali 2. októbra 2015 a žalobu podali 1. apríla 2016, teda včas. Navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) bez potreby zopakovania

alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti treba pre nesprávne právne posúdenie veci prvoinštančným súdom zmeniť (§ 388 CSP).

5. Predmetom konania vo veci vedenej Okresným súdom Trnava pod spisovou značkou 21C/133/2016 je nárok žalobcov na zaplatenie 6.745,60 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3377,41 eur od 29. mája 2016 do zaplatenia a zo sumy 3368,19 eur od 20. júla 2017 do zaplatenia titulom náhrady za vecné bremeno zriadené § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. Súd prvej inštancie takto uplatnenému nároku žalobcu vo veci samej vyhovel.

6. S prihliadnutím na obsah podaného odvolania smerujúceho proti vyhovujúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie výrok I., predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť či súd prvej inštancie vec správne právne posúdil v dvoch základných otázkach a to či náhrada za vecné bremeno zriadené v § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. sa považuje za náhradu, ktorá patrí vlastníkovi tohto pozemku voči vlastníkovi stavby jednorazovú či opakovanú a či je právo žalobcov na takúto náhradu premlčané.

7. Odvolací súd uznesením z 19. decembra 2018 podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP konanie prerušil, pretože sú splnené podmienky na konanie o súlade § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

8. Podaním zo 6. februára 2019 preložil Krajský súd v Trnave (odvolací súd) vec s návrhom podľa čl. 125 Ústavy SR na vyslovenie nesúladu ustanovenia zákona č. 66/2009 Z.z. s Ústavou SR. V rámci odôvodnenia návrhu poukázal na skutkový stav veci a relevantné právne predpisy - ustanovenie čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, § 1 ods. 1, § 4 ods. 1 a 2, § 2, §2a, §2b, §2c, § 7a, §18 zákona č. 66/2009 Z. z. Dôvodil, že odvolací súd na predbežnej porade senátu dospel k záveru, že odvolanie žalovaného by mohlo byť dôvodné. Z nenapadnutého skutkového stavu je zrejmé, že žalobcovia sú vlastníkami pozemku, na ktorom je postavená stavba - miestna komunikácia v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. Táto miestna komunikácia bola nesporne zriadená pred 23. novembrom 1990, teda predto dňom, ktorý je podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. rozhodný pre posúdenie, či majetok má prejsť do majetku obce, a preto bola k tomuto dňu vo vlastníctve štátu a v správe miestneho národného výboru [§ 3d ods. 1 písm. d) zákona č. 135/1961 Zb.]. V dôsledku toho podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. táto stavba - pozemná komunikácia prešla do vlastníctva žalovaného mesta Trnava. Táto stavba teda napĺňa podmienky ustanovené v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., v dôsledku čoho sa naň tento zákon vzťahuje ako celok. Zároveň zo zisteného skutkového stavu nevyplýva, že by žalované mesto bolo malo pred 1. júlom 2009 k pozemku, na ktorom je táto pozemná komunikácia, iné vecné právo, ktoré by ho oprávňovalo mať tam umiestnenú stavbu - miestnu komunikáciu. Na základe toho tak odvolací súd uzatvára, že v prerokovanej veci sú splnené podmienky § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., v dôsledku čoho vzniklo dňom účinnosti tohto zákona v prospech žalovaného mesta na tomto pozemku vecné bremeno, ktorého výkon sú žalobcovia ako vlastníci pozemku podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. povinní strpieť. Zákon č. 66/2009 Z. z. neobsahuje výslovné ustanovenie o tom, či vlastníci pozemku majú za toto vecné bremeno nárok na náhradu alebo nie. Odvolací súd sa však stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, ktorá je v súlade s už ustálenou judikatúrou, že vecné bremeno zriadené v § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. sa považuje za vecné bremeno zriadené za náhradu, ktorá patrí vlastníkovi tohto pozemku voči vlastníkovi stavby - obci alebo mestu (porov. napr. uznesenie NS SR sp. zn. 4 MCdo 2/2014 a v ňom uvedené dôvody). Zároveň sa však odvolací súd stotožnil s názorom žalovaného mesta, že táto náhrada je jednorazová a patrí vlastníkovi pozemku od okamihu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., teda od 1. júla 2009. Táto otázka nateraz nebola jednoznačne vyriešená ustálenou judikatúrou najvyšších súdnych autorít v zmysle čl. 2 ods. 3 CSP. Z uznesenia NS SR sp. zn. 4 MCdo 2/2014 výslovne nevyplýva právny záver k povahe náhrady, ktorá sa má poskytnúť, a rovnako nevyplýva ani z iných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR. Judikatúra naopak riešila právnu povahu náhrady za vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 zákona NR SR č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. V judikáte R 73/2016 bol vyslovený záver, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva citovaného zákona vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona (1. septembra 1993). Z predmetného

ustanovenia nevyplýva ďalšiemu vlastníkovi zaťaženého pozemku právo na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckych práv. Podľa odvolacieho súdu však ani účel, ani znenia ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. nie sú natoľko odlišné od účelu a znenia § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., aby odôvodňovali natoľko odlišný výklad. Na tomto závere podľa odvolacieho súdu nič nemení ani nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015 týkajúci sa nesúlady § 10 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike. Ako totiž vyslovil Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. IV. ÚS 264/2018, právnu úpravu zákona č. 657/2004 Z. z. nemožno stotožňovať s vecným bremenom podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. Vlastník pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona č. 657/2004 Z. z. je obmedzený výkonom práv a povinností držiteľom povolenia, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, zatiaľ čo rozsah vecného bremena podľa zákona č. 182/1993 Z. z. je určiteľný už pri jeho vzniku. Podľa odvolacieho súdu však to isté platí aj pre rozsah vecného bremena zriadeného podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Aj v tomto prípade je totiž vecné bremeno vymedzené ako držba a užívanie pozemku vrátane práva umiestniť na ňom (existujúcu) stavbu, jeho rozsah je teda určiteľný už od okamihu vzniku vecného bremena, teda od účinnosti zákona 1. júla 2009. Logickým dôsledkom tohto záveru je ale zároveň dôvodnosť námietky premlčania vznesenej žalovaným mestom. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorým sa spravujú právne vzťahy vyplývajúce zo zriadeného vecného bremena, je premlčacia doba trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, teda či oprávnený vedel alebo nevedel o svojom práve (porov. judikát R 1/1998). V prerokúvanej veci to teda znamená, že právo na náhradu za vecné bremeno vzniknuté v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. bolo objektívne možné uplatniť 1. júla 2009, teda v okamihu účinnosti tohto zákona. Podľa citovaného § 101 Občianskeho zákonníka sa tak toto právo premlčalo najneskôr 1. júla 2012, teda v čase, kedy žalobcovia ešte neboli vlastníkmi zaťaženého pozemku. Ak teda žalobcovia nadobudli tento pozemok 31. marca 2015, nadobudli ho už zaťažený vecným bremenom, ale to neznamená, že by im znova mal vzniknúť nárok na náhradu za toto vecné bremeno, keďže tento vznikol už 1. júla 2009 a v čase nadobudnutia pozemku žalobcami už bol premlčaný. Z uvedených právnych názorov odvolacieho súdu tak zreteľne vyplýva relevancia napadnutého § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. v prerokúvanej veci. Všetky ďalšie úvahy sa totiž odvíjajú práve od toho, že citované ustanovenia zriadilo „vecné bremeno“ v prospech vlastníka stavby, z čoho vyplývajú následné závery o jednorazovej náhrade za ňu a jeho premlčaní. Naopak, vyslovením nesúlady citovaného ustanovenia s Ústavou Slovenskej republiky by odpadol právny základ žalovaného mesta pre užívanie uvedeného pozemku. Existujúca pozemná komunikácia by sa tak stala stavbou na cudzom pozemku, na ktorú by sa síce zrejme nevzťahovalo ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka, ale za ktorú by vlastníkovi pozemku patrilo nárok na opakovanú náhradu za užívanie tohto pozemku, či už podľa § 130 ods. 2 alebo podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Proti tomuto nároku by žalované mesto mohlo vzniesť námietku len v obmedzenom rozsahu, čo by mohlo viesť k úspechu žalobcov s ich nárokom. Vzhľadom na to je zrejme, že aplikácia § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. v tu prerokúvanej veci je rozhodná pre posúdenie úspechu odvolania žalovaného mesta.

9. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 21. októbra 2020 č.k. PL.ÚS 24/2020 - 13 návrh Krajského súdu v Trnave ako podaný zjavne neoprávnenou osobou odmietol (k uzneseniu podal odlišné stanovisko sudca Peter Straka a sudca Ivan Fiačan). Z obsahu uznesenia okrem iného vyplynulo, že „Ústavný súd návrh navrhovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záveru, že návrh krajského súdu je potrebné odmietnuť. Legitimácia všeobecného súdu na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom predpokladá spojitosť konania pred všeobecným súdom vyjadrenú tak, že podaniu návrhu musí predchádzať rozhodovacia činnosť takého súdu. V tejto rozhodovacej činnosti ako zákonom upravenom postupe je potrebné podľa úsudku všeobecného súdu vyložiť a použiť všeobecne záväzný právny predpis, ktorého vyslovenie nesúlady s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, všeobecný súd mieni uplatniť v návrhu na začatie konania pred ústavným súdom. Základným predpokladom na ochranu ústavnosti poskytovanej na návrh všeobecného súdu ústavným súdom v konaní podľa čl. 125 ústavy je zistenie, že podaniu návrhu na začatie konania na ústavnom súde predchádza konanie pred všeobecným súdom, v ktorom má materiálne dôjsť (podľa obsahu prítomného návrhu) k použitiu napadnutého ustanovenia zákona, t. j. k subsumpcii skutkového stavu pod napádanú právnu normu (m. m. PL. ÚS 7/04). Predmetom sporu na krajskom súde je odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Trnava Č. k. 21 C 133/2016-59 z 12. septembra 2017, ktorým tento súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom sumu 6745,60 eur s úrokom z omeškania. Krajský súd v podaní konštatuje, že stavba (pozemná komunikácia), ktorá je vo vlastníctve žalovaného a ku ktorej sa vzťahuje predmetný nárok žalobcu, napĺňa podmienky ustanovené v § 1 ods. 1 zákona o niektorých

opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov. V dôsledku toho sa naň tento zákon vzťahuje ako celok. Na základe uvedeného preto boli splnené podmienky § 4 ods. 1 tohto zákona, v dôsledku čoho vzniklo vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby (t. j. žalovaného) právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podľa § 4 ods. 2 tohto zákona je žalobca, vlastník pozemku pod stavbou, v prospech žalovaného povinný strpieť výkon takéhoto práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Následne krajský súd konštatuje, že zákon o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov neobsahuje výslovné ustanovenie o tom, či vlastník pozemku má za výkon tohto práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nárok na náhradu alebo nie. Ťažiskom návrhu krajského súdu je pochybnosť pri určení podstaty hmotnoprávneho nároku žalobcu na náhradu za predmetné právo zodpovedajúceho vecnému bremenu voči žalovanému. Krajský súd sa v návrhu na začatie konania domáha deklarácie neústavnosti ustanovenia z.č. 66/2009 Z.z. preto, aby posúdil, inak medzi účastníkmi konania nesporný, hmotnoprávny základ nároku žalobcu na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Krajský súd však opomína, že právne účinky derogačného nálezu ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy sú orientované (v zásade) pro futuro (ex nunc). V relácii k návrhu krajského súdu ústavný súd konštatuje, že aj keby boli napadnuté ustanovenia ústavným súdom posúdené ako ústavne nesúladne, účinky

tohto rozhodnutia by boli len ex nunc a predmetný hmotnoprávny nárok žalobcu na náhradu za výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu by nijako neovplyvnili, osobitne za situácie, ak je predmetom konania a rozhodovania všeobecných súdov žalobcami uplatnená opakovaná náhrada za obdobie od 31. marca 2015 do 30. marca 2017 (na základe zmeny žaloby, ktorú pripustil Okresný súd Trnava uznesením Č. k. 21 C 133/2016-45 z 11. augusta 2017, pozn.). Spätné účinky svojho prípadného pozitívneho nálezu by v tejto veci ústavný súd nemohol pripustiť, keďže by sa nevyhnutne negatívne dotkli právnej istoty niektorej zo sporových strán (v intenciách návrhu krajského súdu by ňou bol žalovaný - citácia v bode 30), ktorej napadnutá právna úprava v minulosti založila právnu istotu o obsahu jej hmotnoprávneho vzťahu s protistranou, a tým aj legitímne očakávaní o spôsobe vyriešenia prípadného súdneho sporu prameniaceho v skutkových okolnostiach, ktoré nastali v období uplatňovania prezumpcie ústavnosti napadnutého právneho predpisu. Podľa právneho stavu účinného 1. júla 2009 je nepochybné, že v okolnostiach veci prejednávanej krajským súdom vzniklo vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Vlastník pozemku pod stavbou je na základe § 4 ods. 2 zákona o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Prípadný derogačný nálež ústavného súdu vychádzajúci z návrhu krajského súdu na popísaných právnych následkoch nemôže nič zmeniť, keďže je síce spôsobilý spochybníť ústavnosť napadnutej právnej úpravy, ale bez účinkov na prejednávajúcu vec krajského súdu. Pripustiť krajským súdom uvažovaný právny dôsledok eventuálneho pozitívneho nálezu ústavného súdu by znamenalo priznať mu retroaktívne účinky, ktoré sú v právnom štáte rešpektujúcim požiadavku právnej istoty javom vyžadujúcim náležitú oporu v písanom práve (PL. ÚS 1/2018). Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu navrhovateľa dospeľ k definitívnemu záveru, podľa ktorého by derogácia § 4 zákona o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov nebola spôsobilá viesť k rozhodnutiu vo veci určenia náhrady za výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré vzniklo na základe tohto zákona, opačného v porovnaní s meritórnym rozhodnutím v prostredí zachovávajúcim účinnosť uvedeného právneho predpisu, krajský súd nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu s predloženým petitom.“

10. Odvolací súd uznesením z 22. februára 2021 č.k. 26 Co/275/2017 - 154 rozhodol o pokračovaní v odvolacom konaní prerušenom uznesením z 19. decembra 2018 č.k. 26Co/275/2017-90.

11. Odvolateľ, žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci. Právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

12. Odvolací súd mal z obsahu spisu zhodne so súdom prvej inštancie za preukázané, že je nesporné, že žalobcovia sú od 31. marca 2015 bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXXX vedeného Okresným úradom Trnava pre okres Trnava, obec S., k.ú. S. a to parcely registra "E" č. 1621/15, zastavané plochy a nádvoria o výmere 278 m² v podiele 1/1, ktorý nadobudli na základe kúpnej zmluvy zo dňa 3. marca 2015, na liste vlastníctva nie je zapísané žiadne vecné bremeno; žalovaný je vlastníkom stavby a to pozemnej komunikácie a chodníka, ktorá sa nachádza na pozemku žalobcov; žalovaný užíva pozemok žalobcov titulom vecného bremena zriadeného podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. .

13. Predmetom odvolacieho prieskumu je posúdiť či žalobcom za zákonom zriadené vecné bremeno prináleží jednorazová alebo opakovaná náhrada, keďže napadnuté ustanovenie § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. ani iné ustanovenia tohto zákona sa o náhrade nijako nezmieňujú a či nárok žalobcov na náhradu za vecné bremeno nie je premlčaný. Posúdenie premlčania pritom závisí práve od posúdenia toho, či sa má žalobcom priznať jednorazová náhrada (vtedy premlčacia lehota plynie odo dňa účinnosti zákona, t. j. od 1. júla 2009) alebo opakovaná náhrada (keď sa premlčanie počíta vždy od konkrétneho dňa, v ktorom obmedzenie vlastníckeho práva žalobcov trvalo).

14. Súd prvej inštancie vec právne posúdil tak, že na pozemku žalobcov vzniklo zo zákona (č. 66/2009 Z. z.) vecné bremeno v prospech žalovaného a žalobcom prináleží nárok na opakovanú náhradu za každý deň obmedzenia ich vlastníckeho práva týmto vecným bremenom a námietka premlčania vznesená žalovaným je nedôvodná. Odvolací súd takýto záver súdu prvej inštancie považuje za nesprávny a rozporný s ustálenou rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít. V priebehu odvolacieho konania Najvyšší súd SR uznesením z 30. novembra 2020, sp. zn. 8Cdo/17/2019 o jednej zo základných otázok tohto konania a to o otázke jednorazovosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena rozhodol a odvolací súd nezistil dôvod na odklon od záverov prezentovaných v tomto rozhodnutí.

15. Odvolací súd teda s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2020, sp. zn. 8Cdo/17/2019 uzatvára, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. <. vzniká ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona. Odvolací súd na odôvodnenia tohto záveru preberá nižšie uvedené časti z odôvodnenia vyššie citovaného uznesenia NS SR.

16. „Podľa § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z.z. ak nemá vlastní stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkovi stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu (1). Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vlastní pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania úprav v príslušnom katastrálnom území (2).

17. Uvedené ustanovenia označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazuje na § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. Stavbami sú predovšetkým cestné komunikácie, materské školy, cintoríny, parky a ďalšie všeobecne prospešné zariadenia, ktoré boli vybudované pred rokom 1989. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarcu prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch.

18. Tak ako zákon č. 182/1993 Z.z., ani zákon č. 66/2009 Z.z. *expressis verbis* neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí, sp. zn. I. ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/89/2008).

19. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporčnosťou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19Co/198/2014, uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4MCdo 2/2014).

20. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov.

21. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „*in rem*“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.

22. Podstatou predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí, sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili.

23. Ani nález ústavného súdu, sp. zn. PL. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu, sp. zn. II. ÚS 323/2017 „nemožno stotožňovať právnú úpravu zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku“.

24. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie teda dospel k záveru, že táto náhrada vzniká ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona. Žalobcovia sa stali vlastníkami zaťaženého pozemku až 31. marca 2015 a aj preto im náhrada neprináleží.

25. Zároveň odvolací súd z opatrnosti uvádza, že námietka premlčania vznesená žalovaným mestom je dôvodná, keďže právo na náhradu bolo objektívne možné uplatniť už 1. júla 2009, teda v okamihu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. a podľa § 101 Občianskeho zákonníka sa toto právo premlčalo najneskôr 1. júla 2012, teda v čase, keď žalobcovia ešte neboli vlastníkami zaťaženého pozemku. Ak teda žalobcovia nadobudli tento pozemok 31. marca 2015, nadobudli ho už zaťažený vecným bremenom, čo neznamena, že by im znova mal vzniknúť nárok na náhradu za toto vecné bremeno.

26. Podľa § 100 ods. 1 a 2 veta prvá OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (1). Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva (12).

27. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

28. Zákon pre náhradu za vecné bremeno neupravuje premlčaciu dobu inak preto platí všeobecná premlčacia doba a pre určenie jej začiatku je rozhodné, kedy bolo možné právo uplatniť prvý raz, actio nata tjs. akonáhle je možné podať voči žalovanému žalobu, teda kedy žalovanému vznikla povinnosť reálne plniť žalobcom a kedy žalobcom vzniklo reálne právo požadovať takéto plnenie od žalovaného. V danej veci premlčacia doba nesporne začala plynúť 1. júla 2009, teda odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., pričom tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, teda či oprávnený (žalobcovia či ich právny predchodca) vedel alebo nevedel o svojom práve (porovnaj R 1/1998). Teda právo na náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 ods. 1 z.č. 66/2009 Z.z. bolo objektívne možné uplatniť 1. júla 2009 a toto právo sa premlčalo najneskôr 1. júla 2012. Je irelevantné, že žalobcovia sa stali vlastníkami vecným bremenom žalovanej nehnuteľnosti až 31. marca 2015. Relevantným je, že jednorazový nárok na náhradu za vecné bremeno (ktorý navyše prináleží jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona) bol premlčaný a to ako v čase nadobudnutia vlastníctva žalobcami, tak i v čase podania žaloby 1. apríla 2016.

29. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a žalobu ako nedôvodnú i v tejto časti zamietol.

30. O nároku na náhradu trov celého konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 396 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu voči žalobcom 1. a 2. nárok na náhradu trov tohto celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania v celom rozsahu.

31. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

32. K prijatiu tohto rozhodnutia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení a § 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).